

Evaluointi: Catalysing Change: Evaluation of Finland's Humanitarian Assistance 2016–2022

Evaluoinnin kohde ja päätavoite

Evaluointi keskittyi Ulkoministeriön humanitaarisen avun ja politiikan yksikön (KEO-70) hallinnoimaan apuun vuodesta 2016 vuoden 2022 maaliskuuhun. Siinä tarkasteltiin Suomen humanitaarisen avun toimeenpanoa ja arvioitiin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta (relevance), vaikuttavuutta (effectiveness), tehokkuutta (efficiency), ulkoista- ja sisäistä johdonmukaisuutta (coherence) ja sitä, missä määrin humanitaarisen avun työ yhtäältä noudatti kansainvälisiä sitoumuksia ja periaatteita ja toisaalta onnistui muodostamaan kytkentöjä humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön ja/tai rauhanrakennuksen välille (connectedness). Osana vaikuttavuuden arviointia tarkasteltiin myös avun hallinnointiin liittyviä kysymyksiä ja sitä, missä määrin kumppanuusvalinnat tukevat Suomen humanitaarisen avun linjauksen toimeenpanoa.

Riippumattoman evaluoinnin tarkoituksena oli tukea Suomen humanitaarisen avun tuloksellisuutta.

Evaluoinnin tavoitteet olivat:

- Tarkastella Suomen humanitaarisen avun tarkoituksenmukaisuutta suhteessa avun saajien tarpeisiin sekä humanitaarisen avun kytköstä kehitysyhteistyöhön ja rauhanrakentamiseen (ns. kolmoisneksus);
- Arvioida Suomen humanitaarisen avun linjauksen (Suomi humanitaarisen avun antajana, 2019) hyödyllisyyttä humanitaarisen avun ohjauksessa;
- Arvioida kumppanuuksien ja yhteistyön merkitystä Suomen humanitaarisessa avussa sekä määritellä, ovatko nykyiset kumppanuudet ja Suomen mahdollisuus vaikuttaa kumppaneihinsa parhaalla mahdollisella tasolla;
- Arvioida humanitaarisen avun johtamisen ja hallinnoinnin tuloksellisuutta sekä antaa suosituksia sen tehostamiseen; ja
- Arvioida humanitaarisen avun tuloksia avun saajien näkökulmasta.

Lähestymistapa ja evaluoinnin toteutus:

Evaluoinnin lähestymistapa korosti tulosten käytettävyyttä ja arvioinnin pohjana käytettiin ensisijaisesti tietolähteitä, jotka kattoivat Suomen humanitaarisen avun yleisesti, mutta sen osana myös tarkasteltiin erityisesti Etelä-Sudaniin, Bangladeshiin ja Syyrian kriisiin toimitettua humanitaarista apua. Arviointi tarkasteli Suomen humanitaarisen avun tarkoituksenmukaisuutta, tuloksellisuutta, tehokkuutta johtamisen ja hallinnon näkökulmasta, johdonmukaisuutta sekä kytkeytymistä muuhun apuun.

Evaluointi toteutettiin syyskuu 2021 - kesäkuu 2022 välisenä aikana ja tulokset esiteltiin yleisötilaisuudessa 13.9.2022 ja webinaarissa 14.9.2022.

Metodologia

Evaluointi yhdisti teoriapohjaisen evaluoinnin ja kontribuutioanalyysin elementtejä ja kehitti humanitaarisen avun mallin, joka perustui vuoden 2019 humanitaarisen avun linjauksessa mainittuihin tavoitteisiin. Tiedonkeruussa ja analyysivaiheessa hyödynnettiin evaluointimatriisiin perustuvia systemaattisia työkaluja, jotka on kuvattu evaluointiraportin liitteessä 3. Kvantitatiivisen analyysin perustui Ulkoministeriön tilastotietoihin. Laadullista arviointia varten analysoitiin 30 UM rahoittamaa humanitaarisen avun hanketta Syyriassa, Bangladeshissa ja Etelä-Sudanissa. Maatapauksia yllä mainituissa kohteissa tarkasteltiin yhteistyössä paikallisten asiantuntijoiden kanssa ja niiden tuloksia käytettiin tukena kokonaisanalyysissä. Tanskan ja Irlannin humanitaarista apua tarkasteltiin mahdollisten hyvien käytäntöjen löytämiseksi. Sidosryhmähaastatteluja tehtiin 121 (UM 38, edustustot 9, kumppanit ja sidosryhmät 74).

Arviointiryhmä: Particip GmbH-Niras Finland Oy: Julia Betts (Team Leader), Erik Toft (Senior Evaluator), Raisa Venäläinen (Senior Evaluator), Saira Toikka (Emerging Evaluator)

Raportti ja muut materiaalit löytyvät [ulkoministeriön verkkosivuilta](#).

Johdon päätöstä valmisteleva ryhmä:

Niklas Saxén, puheenjohtaja, KEO-70
Annika Kaipola, KEO-10
Elina Iso-Markku, KEO-30
Jaakko Jakkila, ALI-02
Sanna Takala, ASA-02
Aki Kauppinen / Karita Laisi, SL BEI
Ulla Järvelä-Seppinen, sihteeri, EVA-11

Tulosten käsittely: Arvioinnin tulosten esittely 13.9.2022; Johdon vastineen käsittely Kepossa 1.2.2023.

Seuranta: Evaluointinormin mukaisesti johdon vastineessa sovittujen toimenpiteiden toteutumista seurataan kahden vuoden ajan, jonka jälkeen johdon vastineessa nimetty osapuoli laatii raportin suositusten toteutumisesta. Kehitysevaluoinnin yksikkö avustaa osastoja tässä prosessissa ja kokoaa aika ajoin yhteenvedoja evaluointien seurantaraporttien esille tuomista huomioista ja hyvistä käytännöistä kehityspoliittiselle ohjausryhmälle. Toimeenpanossa heidän tulee huolehtia kaikkien asianmukaisten yksiköiden ja osastojen osallistumisesta kunkin resurssien sallimissa puitteissa.

Evaluoinnin johtopäätökset

1. Suomen humanitaarinen apu on tarveperustaista ja pääosin linjassa avun strategisten painotusten kanssa, ja Suomi mukauttaa toimintaansa tarpeen mukaan.
2. Suomen humanitaarinen toimijuus on joustavaa, mutta avun tarkoituksenmukaisuuteen tulevaisuudessa liittyy riskejä.
3. Toiminnalla on saavutettu erityisesti yksilöiden ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien näkökulmasta arvokkaita, joskin osin pirstoutuneita ja säännönmukaisen tuloraportoinnin ulkopuolelle jääviä tuloksia. Kansainvälisen humanitaarisen järjestelmän parantamiseen liittyvät tulokset näyttäytyvät yleisesti heikompina.
4. Kevyemmät hallintomenettelyt auttaisivat kohdentamaan humanitaarista apua yhä nopeammin ja tarveperustaisemmin.
5. Humanitaarisen avun ja politiikan yksikön henkilöresurssit rajoittavat toiminnan tehokkuutta ja erityisesti toimia tarvitaan ulkoministeriön sisäisen yhteistyön edelleen kehittämiseksi.
6. Vaikka Suomella on vahvasti kansainvälinen humanitaarisen avun lähestymistapa, se ei ole saavuttanut vahvaa näkyvyyttä ja vaikuttamisen tasoa kansainvälisessä humanitaarisessa avussa.
7. Suomella on syytä kehittää syvempää ymmärrystä sen monenvälisiin kumppaneihin liittyen ja strategisempaa lähestymistapaa kumppanuuksiin kansalaisyhteiskuntasektorilla.
8. Humanitaariseen apuun liittyviä tietopuutteita esiintyy Ulkoministeriön sisällä merkittävässä määrin.
9. Suomi on vahvasti sitoutunut kansainvälisiin hyvän humanitaarisen avun periaatteisiin, mutta niiden käytännön toteutumisen varmistamiseen ja valvontaan liittyy kolmoisneksusrahoituksen joustavasta käytöstä huolimatta haasteita.
10. Ennakoivampi ja strategisempi sisäinen yhteistyö auttaisi selventämään humanitaarisen ja kehitysrahoituksen erilaisia käyttötarkoituksia sekä niiden välisiä yhteyksiä.

Suosituks

Suosituksissa ehdotetaan toimia humanitaarisen avun kanavoimista rajatummalle joukolle sekä strategisempaa lähestymistapaa kokonaisuudessaan erityisesti kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavaan apuun. Myös temaattisten painopisteiden kirkastaminen, tulosten parempi seuranta ja Suomen humanitaarisen avun linjauksen tunnettuuden edistäminen (myös ulkoministeriön sisällä) sisältyvät suosituksiin. Evaluointiryhmä pitää kaikkia suosituksia välttämättöminä Suomen humanitaarisen avun vaikuttavuuden lisäämiselle. Suositukset on esitetty alla olevassa taulukossa, johon on sisällytetty myös johdonvastineen laadinnasta vastaavan työryhmän huomiot ja esitys toimenpiteistä suositusten toimeenpanemiseksi.

HUMANITAARISEN AVUN HALLINNOINTI			
Suositus 1:	Keskittä monenvälisten järjestöjen kautta kanavoitava rahoitus rajatummalle määrälle toimijoita.		
Perustelut suositukselle	Tällä hetkellä KEO-70 kanavoi humanitaarista apua järjestöille, jotka saavat rahoitusta myös ministeriön muilta osastoilta. Evaluoinnin mukaan olisi parempi keskittää Suomen humanitaarinen apu pienemmälle ydinryhmälle järjestöjä, jotka noudattavat toiminnassaan Suomen strategisia prioriteetteja, kun taas muut ministeriön osastot voisivat tukea sellaisia järjestöjä kuten UNRWA, UNDRR, UNFPA ja UNICEF.		
Johdonvastineryhmän huomiot	<p>Suositus otetaan huomioon ja sitä työistetään osana vastinetta.</p> <p>Yleisesti evaluointiraportissa korostetaan tarvetta fokuoimiseen ja vaikuttavuuden lisäämiseen huomioiden humanitaarisen avun ja politiikan yksikön (KEO-70) rajalliset henkilöresurssit.</p> <p>Työryhmä tulkitsi myös, että tämän suosituksen työstö kattaisi myös suosituksen 3. siinä määrin, ettei se vaadi erillisiä toimenpiteitä.</p>		
Toimenpide	Vastuut	Aikataulu	Yhteydet muihin prosesseihin
1.1. Käydään ulkoministeriön sisällä keskustelu siitä, mihin UNRWA parhaiten sopisi, huomioiden jo solmittu nelivuotinen raamisopimus, henkilöstöresurssit ja budjetoitintprosessi.	KEO-70 ALI-10, Op KEO, Op/aop ALI	1/2023- 6/2024 (päätös)	
1.2. Säilytetään nykytilanne siirrettyjen järjestö/aloitevastuiden osalta; KEO-70 tukee humanitaarisissa kysymyksissä. (UNDRR, UNFPA, UNICEF, ECW)	Uudet vastuuyksiköt; KEO-70	Jatkuva	
1.3. Vältetään uusia aloitteita humanitaarisen avun ja politiikan yksikölle, noudatetaan evaluoinnin suosittelemaa keskittämisen ja rajaamisen periaatteita.	KEO Op UM kaikki	Jatkuva	

Suositus 2:	Kehitä strategisempi lähestymistapa kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa toteutettavaan humanitaariseen apuun.		
Perustelut suositukselle	Humanitaarisen avun yksikkö käyttää tällä hetkellä merkittävästi työaikaa suomalaisten kansalaisjärjestöjen apuhakemusten käsittelyyn ja hanketason toimeenpanon seurantaan. Yksikön tulisi toimia yhteistyössä kansalaisyhteiskuntayksikön (KEO-30) kanssa ja kehittää monivuotisia puitesopimuksia niille järjestöille, joita molemmat yksiköt rahoittavat. Myöntöjen tulisi perustua selkeisiin ja läpinäkyviin valintakriteereihin, joiden puitteissa humanitaarista ja kehitysyhteistyötä voidaan toimeenpanna ilman, että hankkeita tulee määritellä etukäteen. Näiden puitesopimusten kautta Suomi voisi toimeenpanna humanitaarisen avun linjauksessa mainittua sitoumusta kohdistaa apua alirahoitettuihin kriiseihin.		
Johdonvastineryhmän huomiot	<p>Suositus otetaan huomioon ja työestetään osana vastinetta.</p> <p>Tavoitteena on ratkaisu joka olisi yhtäaikaa strategisempi ja samalla joustavampi.</p> <p>Mahdollisessa uudistuksessa on hyvä huomioida henkilöstöresurssit ja työn jakautuminen erityisesti KEO-30 ja KEO-70 välillä.</p> <p>Huomioitiin myös, että joustavuutta on jo olemassa ja erityisesti käyttösuunnitelman muutoksista kehitysyhteistyöstä humanitaariseen apuun on hyviä esimerkkejä koronapandemian ajalta. Vuonna 2022 julkaistu neksusohjeistus myös mahdollistaa tämän käytännön jatkamisen.</p>		
Toimenpide	Vastuut	Aikataulu	Yhteydet muihin prosesseihin
2.1. Tutkitaan missä määrin kansalaisjärjestöjen ohjelmatukea (KYT) on mahdollista yhdistää humanitaarisen rahoitushaun prosessien kanssa synergiaetuja varten (ml. yhteishaut, määritellään varojen liikutettavuus KYT-HUM, rahoituksen monivuotisuus)	KEO-30 ja KEO-70 KEO-80	Esitys uudelle ministerille 9/2023	
2.2. Säilytetään tuettavien kansalaisjärjestöjen määrä.	KEO-70	Jatkuva	
2.3. KEO-70 kartoittaa mahdollisuuksia keventää raportointia edelleen ja lisätä monivuotisia myöntöjä;	KEO-70	2023	
2.4. KEO-70 kartoittaa mahdollisuuksia ja tarvetta tarkastella yksikön sisäistä työnjakoa uudelleen	KEO-70	1-6/ 2023	
2.5. Tunnistetaan ja jatketaan hyviä käytänteitä ml. käyttösuunnitelman muutokset	KEO-70 KEO-30	Jatkuva	

Suositus 3:	Omaksu ministeriön sisäinen yhtenäinen toimintamalli neksus – lähestymistapaan ja maakohtaisen painopisteiden asettamiseen.
Perustelut suositukselle	Ulkoministeriö on jo omaksunut joustavan lähestymistavan humanitaariseen avun ja kehitysyhteistyön yhdistämiseen kunnioittaen kummankin toimintatavan periaatteita. Humanitaarisen avun ja politiikan yksikön tulisi työskennellä yhteistyössä alueosastojen kanssa ja neksusnäkökulmasta (i) määritellä Suomen humanitaarisen avun tavoitteet kussakin kontekstissa ja (ii) määritellä määräraha-allokaatiot vuoden alussa, jättäen mahdollisuuksien mukaan joustovaraa. Sillä tavalla voitaisiin toteuttaa sekä humanitaarisen avun linjausta (2019) että humanitaarisen avun tarveperustaisuutta.
Johdonvastineryhmän huomiot	<p>Suosituksista ei työstetä osana vastinetta vaan osana sisäistä kehittämistyötä, jossa paneudutaan erityisesti kommunikaation parantamiseen alueosastojen ja KEO-70 välillä, humanitaarisen tietouden kasvattamiseen ulkoministeriön sisällä, sekä humanitaarisen, kehitysyhteistyön ja rauhantyön keskinäisen tuntemuksen parantamiseen, ja neksusohjeistuksen jalkauttamiseen.</p> <p>Suosituksen ja evaluoinnin valossa on tärkeä pohtia, kuinka humanitaarisen työn tunnettuutta parannetaan ulkoministeriön sisällä. Tavoitteiden määrittely liittyy myös suositukseen (7.), jossa haetaan keinoja tulosten tunnistamiseen ja raportointiin, erityisesti maatasolla.</p> <p>Edellä mainittuihin seikkoihin perustuen työryhmä esittää, ettei tätä suositusta koskevia toimenpiteitä oteta osaksi johdon vastinetta, mutta rahoitukseen liittyviä toimenpiteitä sisällytetään suosituksen 1. toimeenpanoon.</p>

Suositus 4	Toimeenpane normatiiviset sitoumukset, määrittele ja julkista humanitaarisen avun temaattiset painopisteet sekä tarkasta ne puolivuositain.		
Perustelut suositukselle	Osa Suomen ohjaavista politiikkaprioriteeteista ei näy toimeenpanoa koskevissa sitoumuksissa ja sen myötä konkreettisisa tuloksissa. Suomen tulisi ohjata osa resursseistaan kunkin vuoden alussa temaattisiin humanitaarisiin prioriteetteihin. Näitä voisivat olla vammaisinkluisio ja kouluruokailu, ottaen huomioon Suomen pitkän kokemuksen ja hyvän maineen opetussektorilla. Tämä tukisi aloitteellista päätöksentekoa ja auttaisi rajoittamaan ad-hoc rahoitusesityksiä.		
Johdonvastineryhmän huomiot	Suositus otetaan osittain työstettäväksi osana vastinetta. Painopisteitä selkeytetään, mutta niitä ei tarkastella puolivuositain, koska ne pohjautuvat humanitaarisen avun linjaukseen, joka on ylivaalikautinen ja niiden pohjalta on tarkoitus tehdä pitkäkestoista työtä. Keskustelussa suosituksesta huomioitiin myös tämän suosituksen kytkökset muihin suosituksiin, kuten tulosraportointiin sekä yleiseen fokusoimisen tarpeeseen.		
Toimenpide	Vastuut	Aikataulu	Yhteydet muihin prosesseihin
4.1. Tuotetaan 2 sivun painopistepaperi humanitaarisen linjauksen pohjalta. Paperia ei julkisteta, mutta jaetaan sisäisesti ml. edustustoille. Paperissa asetetaan selkeät temaattisen prioriteetit. Paperi on monivuotinen ja tarkastellaan vain tarpeen mukaan.	KEO-70	1-6/2023	Tuloskehikon kehittäminen (suositus 7)

Suositus 5	Jatka YK:n keskitetyn hätäapurahaston rahoittamista ja aloita myös maakohtaisten korirahastojen tukeminen.		
Perustelut suositukselle	Suomi on yksi CERFin (YK:n keskitetty hätäapurahasto) suurista rahoittajista, mutta se ei toistaiseksi kontribuoi maakohtaisiin korirahastoihin. Suomen maakohtainen näkyvyys paranisi, jos se osallistuisi maakohtaisten korirahastojen (CBPF, country based pooled funds) toimintaan ja saisi sen myötä edustustojen henkilöstölle paikan pöydissä, joissa päätetään humanitaarisen avun toimeenpanosta. Koska myös kansalaisjärjestöt voivat anoa rahoitusta korirahastoista, tämä antaisi Suomelle tilaisuuden ylläpitää kansalaisjärjestöyhteistyöprofiiliaan ja tukea lokalisaatiota, jonka osalta se ei ole vielä (täysin) saavuttanut tavoitteitaan.		
Johdonvastineryhmän huomiot	Suositus otetaan huomioon ja työestetään osana vastinetta. YK:n CERF korirahaston tuen jatkamiseen suhtauduttiin positiivisesti ja sitä jatketaan. Paikalliset CBPF rahastot otetaan tutkittavaksi.		
Toimenpide	Vastuut	Aikataulu	Yhteydet muihin prosesseihin
5.1. Cerfin tukemista jatketaan. Suomi pyrkii Cerfin neuvoo-antavan ryhmän jäseneksi.	KEO-70	Jatkuva	
5.2. Maakohtaisten korirahastojen tukemista tutkitaan Ukrainan kokemuksen kautta sekä taustatiedon keräämisellä. Suomi jatkaa osallistumista globaalin korirahastotyöryhmän työhön. Tuki aloitetaan valitsemalla Ukrainan lisäksi 1 maa, jota pyritään tukemaan monivuotisesti ja jossa edustustolla on mahdollisuus seurata ja tehdä vaikuttamistyötä. Preferoidaan kontekstia, jossa pitkittynyt konflikti sekä myös kehitysyhteistyötä synergia- ja neksusnäkökulmasta. Opit kerätään muutaman vuoden aikana ja maakohtaisten korirahastojen tukemista arvioidaan työn ohessa suhteessa Suomen profiiliin ja prioriteetteihin, ottaen huomioon tarpeen fokusoitua.	KEO-70 ehdotetusta maasta vastaava alueyksikkö	1-6/2023	
5.3. Valittuja maakohtaisia korirahastoja seurataan maatasolla	Maista vastaavat edustustot	6/2023 eteenpäin	

Suositus 6	Käännä Suomen humanitaarisen avun linjaus englanniksi ja julkaise se, sekä päivitä sitä tarpeen mukaan.		
Perustelut suositukselle	Humanitaarisen avun linjaus on sinällään hyvä työkalu, mutta sitä ei tunneta ulkoministeriön ulkopuolella eikä myöskään laajasti ministeriön sisällä. Linjauksen kääntäminen ja siitä viestiminen kirkastaa ja täsmentää Suomen humanitaarista asemointia. Suositusta tulisi tarpeen mukaan päivittää ja temaattisen prioriteetin sekä ajatus humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön paremmasta yhteensovittamisesta neksuohjeen hengessä tulisi sanoittaa selkeämmin.		
Johdonvastineryhmän huomiot	Suositus otetaan huomioon ja työtetään osana vastinetta. Linjauksen kääntäminen on jo työn alla. Koska kyseessä ylivaalikautinen linjaus, pitäydytään nykyisessä taitetussa versiossa, joka käännetään.		
Toimenpide	Vastuut	Aikataulu	Yhteydet muihin prosesseihin
6.1. Linjaus käännetään ja jaetaan sisäisesti ja kumppaneille. Linjaus ei vaadi päivitystä.	KEO-70	3/2023	

Suositus 7	Laadi humanitaarisen avun tulosten ja saavutusten seurantaan soveltuva tuloskehikko.		
Perustelut suositukselle	Humanitaarisen avun linjauksen yhteyteen ei ole luotu tuloseurantamekanismia. Yleisen kehityspolitiikan seurantaan varten luodut aggregaatti-indikaattorit, joissa viitataan humanitaarisiin elementteihin ovat monimutkaisia eikä niitä käytetä tiedonkeruussa. Humanitaarisen avun yksikön tulisi kehittää niiden pohjalta virtaviivaistettu tuloskehikko, jonka tulisi perustua kerättävissä olevaan tietoon, jota vasten voidaan arvioida a) edistystä humanitaarisen avun linjauksen toimeenpanossa ja b) tulosten todentamisessa. Tuloskehikon voisi sisällyttää myös kansalaisjärjestöjen (raportointi)ohjeisiin.		
Johdonvastineryhmän huomiot	Suositus otetaan huomioon ja työtetään osana vastinetta. Tuloskehikon kehittämisessä huomioidaan seuraavat asiat: <ul style="list-style-type: none"> • Humanitaariselle avulle on jo olemassa muutosteoriat, tulostavoitteet ja indikaattorit, mutta niitä on syytä muokata evaluoinnin suositusten valossa. • Prosessiin tulee sisällyttää keskustelu siitä, miten järjestetään seurantaraportointi ja vaikutetaan isoihin monenvälisiin järjestöihin. • Humanitaarisen avun tuloskehikon suhde maaohjelmien tuloskarttoihin ja –kehikoihin tulee olla hyvin pohdittu erityisesti maissa, joissa ulkoministeriöllä on neksustoimintaa tai se rahoittaa maakohtaisia korirahastoja. 		
Toimenpide	Vastuut	Aikataulu	Yhteydet muihin prosesseihin
7.1. Tuloskehikko laaditaan, jaetaan ja otetaan käyttöön.	KEO-70 KEO-10	1- 6/2 02 3	Yksikön tulossopimus; tulosraportointi, painopistealueiden määrittely (suositus 4), vaikuttamistyö ja järjestökohtaiset vaikuttamissuunnitelmat, maaohjelmointi (2024)
7.2. Tuloskehikkoa tarkastellaan ja jatkokehitetään ensimmäisen raportointivuoden perusteella	KEO-70 KEO-10	3/2 02 4	Maaohjelmointi (2024)

Suositus 8	Laadi Suomen humanitaarisen linjauksen ja painopisteiden pohjalta humanitaarinen vaikuttamisstrategia ja tee se tunnetuksi keskeisten vaikutuskanavien (EU:n rakenteet, pysyvät edustustot ja suurlähetystöt) kautta kumppaneille.
Perustelut suositukselle	Suomen vaikutusvalta ja ääni eivät nykyhetkellä vastaa maan humanitaarisen avun asemaa ja tuloksellisuutta. Erillisen humanitaarisen vaikuttamisen strategia auttaisi Suomea (i) määrittelemään tarkemmin sen omat humanitaariset arvot ja vahvuudet ja tulokulmat näihin sekä (ii) varmistamaan että Suomen humanitaarisen avun linjaus tunnetaan ja siitä viestitään laajemmin. Strategian toimeenpanossa humanitaarisen avun yksikön tulisi pyytää asiantuntemusta ja sitoutumista pysyviltä edustustoilta kuten EU edustustolta.
Johdonvastineryhmän huomiot	Suosituksista ei työstetä osana vastinetta , mutta se otetaan huomioon humanitaarisen avun ja politiikan yksikön sisäisessä kehittämistyössä.